

פורסדקדל מס' 32
מליבות ועדת הכספים
שהתקיימה ביום "א" שבט תשי"ב
28.1.52 בשעה 10.45

משתתפים: י. גורי - היו"ר

- י. גורי
- י. גדר
- ז. טרזאייב
- ח. אריאב
- א. הרצפלד
- א.מ. גניחובסקי
- ש. דיין
- ק. לוז
- ט. סנה
- ד. שרי
- י. פורדר
- א. ציזלינג
- י. אפרתי
- ט. קלסר

נעדרים: י. רוקח

פורסמי: מ"ר לנדו
מר הניג
מר ספינק - מזכיר
מר בזק - מזכיר

סדר-היום: תקנות הארנונה לפיצויי נזקי מלחמה.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

א.מ. גניחובסקי:

א) אם אינני טועה החליטה ועדת הכספים שהיו"ר צריך להודיע לממשלה שלא ייעשה שום דבר בענין מירי הדואר עד להחלטה של ועדת הכספים. אתמול אחרי הצהרים ראיתי את הרשומות מיום כ"ו בסבת, אחרי קבלת ההחלטה, ומר חיים בן-טנחם נותן פקודות וצווים על מחירי הדואר בארץ. אני מעמיד ענין זה לסדר-היום ואני שואל: מה הדין במקרה כזה אם פקיד ממשלתי מחליט החלטה כזאת אחרי שנתקבלה החלטה בוועדת הכספים? אני הוטב שאין ועדת הכספים יכולה לעבור על ענין זה בשתיקתם.

ב) בענין החלפת שטרי הכסף: לדעתי עשינו שדות מצויין למדינה בטבוע שעבר ע"י שטר האוצר פרסם את הודעתו, והלוואי שעשינו זאת קודם. אולם אני רוצה שהינתן לנו הסכמה מה הוא בכלל ענין ההחלפה הזאת, אחרי שהענין הוטשל על ידי מר הופייין?

ז. טרזאייב:

בענין הרצאתו של מר הורוביץ על מאזן התשלומים, היה דיון, ואנו משימים בזה אאאאא סיכום בשם סיעתנו. אני מבקש שסיכום זה יחולק בין חברי הוועדה ויובא בהקט לדיון.

שאלתי בשעתו את מר הורוביץ שאלה שלא היתה קשורה במישרין במאזן התשלומים: מה הוא הסכום הכולל של שטרי האוצר? הוא לא ענה לי על שאלה זו, ואני מפנה את השאלה עתה לבן האוצר. ידיעה זו תתן לנו חומר למחשבות רבות. או שנקבל את המספרים, או שיוטבד לנו מדוע אין נותנים אותם.

ט. ענין:

קראתי היום בעיתון על הסגנית לעזרת נפגעי השטפונות. שר האוצר שחרר את התרומות למגבית זו מסטימבוסה, אולם בחוק הקיים אין סמכות כזאת לשר האוצר. הוא אמר שכאשר יופא חוק מסטימבוסה לדיון - הוא יכניס בו סעיף כזה. שר האוצר התנגד שתהיה לו סמכות בכלל לשחרר תרומות מסטימבוסה, וק בטקס זה. אני רוצה לקבוע שהשחרור שניתן כעת הוא בניגוד גמור לחוק הקיים.

י. ענין:

רציתי לדבר על ענין נכסי הנפקדים והאפוטרופוס לנכסי נפקדים. שר האוצר הבטיח שיהיה דו"ח כזה וביקש שאוותר על הסתייגותי. ברצוני להזכיר עובדה זו.

דבר שני: ענין פשרד התחבורה. לא ייתכן שפשרד שתקציבו הוא 12 מיליון ל"י - והדואר זה חלק ממנו - לא יידון מעולם בוועדה. אני יודע שיש סעיף כזה אצלנו ב"רשימת התרומה", אבל כל זמן שאין סעיף זה ב"רשימת הקצרה" - הוא למעשה נבגזר.

דבר שלישי: ענין מבקר המדינה. לפי החוק הקיים על מבקר המדינה להכניס לוועדת הכספים במשך 6 חודשים אחרי גמר שנת התקציב, את הדו"ח שלו. 6 חודשים נגמרו זה כבר - ב-30/9. לפי הצעת חוק שאיננו יודעים לאן בעלמא ומי מספל בה - אפשר יהיה להגיש את הדו"ח עד 31 בדצמבר. גם זמן זה עבר כבר. שמעתי שהדו"ח הזה נמצא כבר בידי יו"ר ועדת הכספים, אולם לא חולק עדיין בין חברי הוועדה. אאאאאאאאאא ביקשתי לעורך ענין זה במליאת הכנסת. אני שואל: איזו מין שיטה היא לערוך צנזורה ע"י יו"ר הוועדה על חומר המיועד לכל חברי הוועדה? אני משאיר לעצמי את הזכות להביא דברים אלה לידיעת הציבור. אינני רוצה לכסות את פגיעה בחוק ובסדר ובמשק הכספי באופן שרירותי.

ח. ענין:

שתי שאלות. (א) בעיתון בתפרסמה ידיעה בנוגע לייסוד בנק ליצוא. לא שמענו שום דבר בענין זה. (ב) מצבם של המתלמדים הישראלים בחוץ-לארץ. הגיעו אלי ידיעות שמצבם קשה מאוד בקשר עם אספקת הדמיזים הטעטים הנהוגים להם בשביל קיומם. הם הגיעו למצב משפיל. אחת ששתיים: או לא לשלוח - או אם שלחןם, לשלוח בסדר. אני רוצה ששר האוצר יבהיר לנו ענין זה.

ה. ענין:

בנוגע לדואר: ההחלטה בתקבלה ביום ג' שעבר. כתבתי מכתב ורק היום התמתי עליו והוא נשלח. מה שנוגע לתוכן הטכתה - אינני מקבל את הנוסח שאנו החלטנו לא לעשות שום דבר עד שבקבל החלטה. אני בפירוש הדגשתי שלא היה ערעור על הסיכום שאיננו יכולים להיילב את שר התחבורה, אלא ועדת הכספים מבקשת שלא ייעשו כל צעדים בענין זה. לאחר שהטכתה נשלח - אני יכול להתקשר עם שר התחבורה ולבקש ממנו להסביר את הענין. אשר להחלפת שטרי הכסף, סדרתי בישיבה הקודמת שנוכל לחדש את הדיון, בעיה זו בכל היקפה לאחד שהמטלה תסכם את הדיון. לא היה ערעור על דעת זו. שר האוצר יהיה נוכח בישיבה שלי-מה, ונוכל לקבוע אתו את המועד לדיונים בשאלות אלו.

אשר לסכום של שטרי האוצר, אני מציע לחזור על הטלה הזאת בנוכחותו של שר האוצר. את הסיכום של הטיעונים הכלליים נסלב בדיון על פאזן התלוננים והבעיות הכלכליות.

עד כמה שאני זוכר, הודיע שר האוצר פעמיים שיש בדעתו לשחרר את התרומות למגבית נפגעי השטפונות מסטימבוסה, ולא היה על כן ערעור עקרוני. חבר הכנסת טנה צורק בטענתו שסעיף כזה צריך להימצא בחוק. הטענות על נכסי נפקדים ופשרד התחבורה נמצאים בושיטה הגדולה של טענותי לעילינו לדון בהם. במידה שוועדת הכספים תעבור יותר - נדון בעניינים אלה יותר מהר.

בנוגע לדו"ח של מבקר המדינה, יכול להיות

ישיבת ועדת הכספים
28.1.88

היו"ר י. גורני:
אני הוטב שאפשר לקבל את התקנת של חבר הכנסת
בדו בענין הדיון בדו"ח של מבקר המדינה.
אני בניי במין את התערות של חבר הכנסת גב'הובסקי, אילו היה מייצגו מחברי
הוועדה ועוד ששהו בקשר לכך בזמן, לא הייתי לוקח את הדו"ח לעינין גו,
הדו"ח נספר לי לפני 10 ימים והיום אז פתר יחולק לחברי הוועדה.

ח.כ. גב'הובסקי:
אני רוצה להודיע שאני, כחבר ועדת הכספים,
הוטב שזכותי לקבל באותו יום דוקומנטים
המגיעים לי לפי החוק, בלי שמישהו יעיין בהם קודם.

היו"ר י. גורני:
בנוגע לבוקר לראש כנסת על כך את שר האוצר.
בנוגע למתלמדים כח"ל - הטענה היא בכונה,
גם על כך נטאל את שר האוצר. עכשיו ישנה שלפיה ישלחו את הכסף למתלמדים
כח"ל שפיקספין, כחוק צפויים זמן השתייה בחוק-לארץ.

ח.כ. גב'הובסקי:
אני רוצה להצביע על שני עובדים (א) שהי
דעת ועדת הכספים על ענין הזואר שהוחלט
עליו בניגוד לדעתה; (ב) ענין אקאא החלפת הסדרות אינו שייך לפוליטיקה
כלכלית ועלינו לדון בכך כשם שעשינו בענין ההודעה.

היו"ר י. גורני:
חבר הכנסת גב'הובסקי רוצה שישנה את סדר-
היום של ישיבות הוועדה ונדון בענין תעריפי
הזואר פיד אחרי סיום הדיון בתקנות הארנונה. נזמין אפוא את שר האוצר
לישיבה הבאה של הוועדה ונדון בענין זה בנוכחותו. לפני שנדון בענין זה,
נכפף לחברי הוועדה את התעריף החדש, אז הוא פורסם ברשומות.

ז. סרואי:
אני רוצה שהדיון בסיכום שלנו יהיה נפרד,
ולא ביחד עם הדיון הכללי, בכדי שכאשר
ייערך הדיון הכללי, יוכל ככר שר הרוויץ לדבר בעקבות הסיכום שלנו.
בתור פשרה אני מבקש לשלוח לסר הרוויץ העתק מהסיכום על מנת שיקרא אותו
לפני הדיון.

היו"ר י. גורני:
אני מסכים לכך.
אנו עובדים לדיון בתקנות הארנונה:

- "פירושים". 1. בתקנות אלו -
- בזק" פירושו - בזק שנגרם במיטדין לגופו של נכס עקב אחד הטאורעות המנויים להלן ובזמן הנקוב לצדו:
(א) עקב פדעות, פעולות איבה או פעולות מלחמה - במקופה שסיום 29,11,47 עד יום.....
(התימת הסכמ שביתת הבסק).
 - (ב) עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של האויב או על ידי צבא ההגנה לישראל - במקופה שסיום..... ואילך.
- "ניזוק" פירושו - מי שהיה ביום הגזק בעל הנכס שניזק.
"בעלות" פירושו -
- (1) בניין עירוני או בניין תעשייתי - הבעל הרשום, וכסאין בעל רשום או מקום מגוריו של הבעל הרשום אינו ידוע, האדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה או רווחים מאתו בנין בנטיבות העושות אותו מוחזק כבעל הבנין;
 - (2) בניין חקלאי ובמטעים - הבעל, כמשמעותו בפסקה (1) של הקרקע שעליה עומד הבנין החקלאי או שעליה נטועים המטעים ואם הבנין החקלאי או המטעים רשומים על שם בעל שאינו הבעל הרשום של הקרקע - הבעל הרשום של הבנין החקלאי או של המטעים;

היו"ר י. גורלי:

- (3) באיור ובמלאי סחורות - האדם הרשאי להעביר
למחר את הבעלות בהם מכוח עצמו;
- (4) בנכסים פוחכרים, הוץ מאיור ומלאי של
סחורות, וראים כבעלים;
- (א) בחכירה ראשית לתקופה שלמעלה מ-3 שנים -
הבעל והחוכר לפי שיעורים אלה:

החוכר	הבעל	תקופת החכירה
25%	75%	למעלה מ-3 שנים ולא למעלה מ-5 שנים
30%	70%	למעלה מ-5 שנים ולא למעלה מ-7 שנים
35%	65%	למעלה מ-7 שנים ולא למעלה מ-9 שנים
40%	60%	למעלה מ-9 שנים ולא למעלה מ-11 שנה
45%	55%	למעלה מ-11 שנה ולא למעלה מ-15 שנה
50%	50%	למעלה מ-15 שנה ולא למעלה מ-25 שנה
55%	45%	למעלה מ-25 שנה

(ב) בחכירת משנה שהיא לכל תקופת החכירה הראשית, דין חוכר המשנה כדין החוכר הראשי; היתה חכירת המשנה להלק מתקופת החכירה הראשית, ידאו את חוכר המשנה כבעל לגבי חלק יחסי מחלקו של החוכר הראשי, כיוס שבין תקופת חכירת המשנה ובין תקופת החכירה הראשית.

בתקופת החכירה וראים את התקופת המכסימלית שבה רשאי החוכר או חוכר המשנה להמשיך בחכירה מיום קרות הנזק ואילך לפי כל זכות הנובעת מהזזה החכירה, לרבות זכות בדירה. המונח "בעל", בנכסים שהם בהנהלתו, בחזקתו או בדשותו של אפוטרופוס, של סוכן או של מיופה-כוח על ידי בעל הנכס בחוץ-לאוץ - כולל את האפוטרופוס, את הסוכן או את המיופה כוח, הכל לפי הענין.

"שווי הנכס", פירושו - הסכום שהיה מתקבל בעד הנכס בשוק ממכירה ברצון ביום הנזק.

"שווי של נזק", פירושו - ההפסד שבין שווי הנכס בשוק הנזק לפני שביוק ובין שווי מיד לאחר שביוק.

מתי החליטה המוסדות הלאומיים על הקמת הקרן לביטוח הדרי ארץ-ישראלית? א. אינולינג:

בנוק כתוב, בסעיף 16(א), ביום 23.4.48. ד"ר לנדו:

יכול להיווצר מצב כזה: אדם החזיק בנכס שממנו פרנסתו, הנכס ניוק. האדם קיבל כסף והוא ישוקם. צדין שהחוכר יכול לתבוע שהנכס יפטור את החוכר ב-25%, הנכס לא ישוקם, ולא יסתפקו בקבלת הכסף. א. אינולינג:

הענין של "שווי הנכס" הוא הסוד מאד ואבקש בירור בענין זה. כיצד אפשר לשקם נכס בסכום שהוא עלה לפני כן? אני יודע שדבר זה מעמיט עומס גדול מאד, אולם זה צריך לחול לפחות על אותם האנשים הסוכנים לשקם את הנכס. מניין יקח את עודף הכסף בכדי לשקם את הנכס?

מה זאת אומרת: "במישדין"? אם נכס נהרט - הוא נפגע במישדין. אולם מה דין מטלטלין שננבנו, ולא נהרטו? במישדין לא נגרם להם כל נזק. א. אינולינג:

ד"ר לנדו:

אם החפץ ננבנ עקב פעולות האירה - דניו -

28.1.52

ד"ר זינג:
 אני רוצה שהמחוקקים יקבעו במפורש שזה חל גם לגבי העתיד, ולא רק לגבי העבר. אני רוצה את הסתובבים היום כהספך המלכה. אם כתוב פה: עד שביתת-הנושק - האם כלולים בזה הסתובבים או לא? אם לא - אני תובע שהם ייכללו דבר שני: האם "ניזוק" פירושו גם מוסדות? האם הסוכנות היהודית, למשל, תקבל פיצויים?

ד"ר לגדל: זה כולל כל איט, כל מוסד וכל גוף.

ד"ר זינג:
 שאלה אלישית: מה דינו של נכס שנשאר מעבר לגבולות המדינה. גם כאן אני תובע לכלול נכס כזה בחוק זה.

מ. סלקר:
 גם אני מצטרף לדעה זו בענין נכסים שנשארו מעבר לגבול, ובייחוד בענין ירושלים, ששם קויעים נכסים אלה לסכום של לירות רבות.

י. בדר:
 בטעמים (1) ו-(2) יש להכניס את התאריכים.

ד"ר לגדל:
 חושבים את האריך שביתת-הנושק האחרון.

י. בדר:
 בנוגע למעיק (ב) אינני מבין את הנוסח "צבאות סדירים". אינני חושב שזה מקאים למציאות שלנו. כיצד אפשר לכדר את אנשים שנכנסו לקיבוץ וגבנו היו מצבאות סדירים או סתם גנבים? אני טוען שיהיה כתוב: צבאות וכוחות בלתי סדירים של האויב. בעיה נוספת היא בעיית הכתלים המשותפים. אמנם החוק עוד טרם נכנס לתקפו, אבל הדבר זורש כבר כיום איזה הסבר.

בנוגע לחכירה יש לי ספקות רציניים. לא ברור לי איך יהיה הישוב השנים. האם כוללים את השנים טיום הנזק או לא? חכירה ארוכה בארצנו היא החכירה של הקרן-הקיימת-לישראל. נניח שמישהו בנה בית על אדמת הקרן-הקיימת, שהוחכרה לו ל-49 שנה, ואחרי 24 שנים נהרס הבית על ידי סתובבים. למה תקבל הקרן-הקיימת את ערך הבית? הקרקע היא אטום של הקרן-הקיימת, אבל את הבית בנה החוכר ולמה יקבל הוא רק 55% יש לבדר ענין זה. אילו נסתיימה תקופת החכירה, הייתה הקרן-הקיימת באופן אוטומטי טאריכה אותה, ולעמו הכי מקבל הניזוק רק 50% מסכום הנזק, ומדוע לחלק גם זאת בצורה כזאת? יש צורך ליצור סוגי חכירה. אם אדם חכר בית - הסיידור המוצע בחוק הוא בסדר, אולם אם הוא חכר אדמה ונבנה עליה בית - יש לדאוג לכך בצורה אחרת.

י. אפרתי:
 כאשר התנהל הניכוח על החוק הזה, שאלנו את עצמנו: האם, הו ביטוח או סס? החלטנו שזה חוק ביטוח. חוק זה נותן פיצויים בעד העבר והכדונה היתה לביטוח בנוגע לעתיד. אני חושב שטבעי שהחוק ידאג גם לפיצויים עבור נזקים הנגרמים על ידי סתובבים. אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת בדר שהטעין המדבר על חכירה טעון בירור נוסף.

א. הרצפלד:
 גם אני טוען: האם הקרן-הקיימת הטקיעה את הכספים בבנין הבית העומד על אדמתה? מדוע תקבל היא 75% והחוכר - שונה את הבית - רק 25% איזו שייכות יש לקרן-הקיימת לבית הזה?

ישיבת ועדת הכספים
28.1.58

סדר הניגב:

אם מני מחסיר נהרס ל-5 שנים והחוסר בונה עליו בית ובחוזת כתוב שאחרי תום התקופה נהרס הבית תוך התקופה הזאת גם עלי לקבל מסה, כי גם מני הפסדתי ע"י כך אצא שהבית נהרס, כי מני לט אקבל אותו בתום תקופת החסירה.

ט. התפלת:

החברה איננה מכונה. אחרי תום התקופה של 49 השנים, מצויימת הקרן-הקיימת את החסירה על המנדל ועליו בניו הבית, ואין היא מקבלת את הבית לידיה.

ט. לזו:

צדין להגדיר באופן ברור יותר מה זה: בזק שלבוב במינידין? לפסל: האוייב מבט שטח אדמה מלכ עליו ששע. הרב לא פקו את המסע ולא נבע בו, אולם לא הסקה אדוה, והמסע יבש וניבד את ערכו. האם זה "בזק במינידין" או לא?

שאלה שניה: ביחס להסירה. מני מטובוע שלקרן-הקיימת. אין תביעות מסוב זה אולם החוק צדין להגדיר בפירוט שאת אצא דמי הנזק לא תקבל הקרן-הקיימת עבור בית הבנוי על אדמתה ושלא היא בנתה אדוה, שלא הנובה.

הערה נוספת: לפנינו תקנות ולא חוק. איננו חושב שהתקנות צריכות לקבוע את פעילות החוק לגבי פעולות כלשהם שתהיינה כפתיח מסש.

ד"ר לברנ: זרמי מרובת החוק.

ו. שרלי:

בבתינו למכירה נמסדיים הנחלים על יסוד של חסירה ולא מ ירה. יש הדוה חסירה ל-999 שנים. הנקודה הזאת טהייבת הבהרה. איננו יודע מה מדינו הטבלה הזאת, אולם הכר מה טעין האדמה כמספי הפיצויים יבוצלו אך ורק לשם סיקום הנכס הניזוק. ורק באישור מוסמן יוכל להשתמש בכסף למטרה אחרת.

ז. פורדרי:

לדוגמא: בסדונה יבנו נהרס הטליין לקרן-הקיימת והשורה 500 ל"י. בויתל עליו בית השורה 6000 ל"י. מדוע תקבל הקרן-הקיימת את ההוה הגבוה בעד הבזק? מדוע תקבל היא פיצויים בעד המהרס שסוויז רק 300 ל"י ושלא כיוזק כלל?

ד"ר לברנ:

על המהרס לבג חל החוק הזה, כי המהרסים אינם מבוטחים על ידי הערבונוה.

א.מ. גבילונבסקי:

מה הדין ביחס למגורש הטליין לערבי ועליו בנה יהודי בית, והבית ביוזק ביטוי סלחמת הסחורר לפי חוק זה ירבה שהערבי צדין לקבל את הפיצויים.

שאלה שניה: האם הערבים יכולים במלל לקבל פיצויים? היתה סלחמת ישראל מערבים. לא היו ערבים טובים ולא היו ערבים ועים. הם בלחמו בניו, וכמום שלהם נהרס כמאן. עכשיו מטיבה צו או אחרת - הם יובטים בישראל והם טובעים: לא אמנת לי אם צו להסתי בעד ישראל או נדהה. טעת אני ידעם מאן רביתו חרומ. מני ורבה לקבל פיצויים מהארבונוה.

שאלה נוספת: מה הדין ביחס למוסד ציבורי? לפסל: לחברה מסויימת היה בית-כנסת בעיר העתיקה בירושלים. מי מקבל את הפיצויים עבורו - באם יוחלט שמסלמים פיצויים בעד רכוש מעבר לגבול?

ד"ר לברנ: הבעל הרשום.

א.ג.

ישיבת ועדת הכספים
28.1.52

א.מ. גויחונסקי:
אני מתנגד לדעתו של חבר הכנסת שרי בענין השימוש בכספי הארנונה. אי-אפשר לחייב אדם להשתמש בכספים אלה למטרה מסויימת. הוא סבל נזק וקיבל פיצויים - וכעת הוא רוצה לעשות בכסף משהו אחר.

ר. שרי:
אמרת שבאישור מוסמך יוכל לעשות כן. קרו מקרים שאנשים קיבלו את הפיצויים מהמשרד לנפגעי המלחמה בירושלים, ולא רצו לשקם את רחוב בן-יהודה. אמרנו להם שהכסף יינתן רק לשיקום.

א.מ. גויחונסקי:
זה היה צודק ביחס למשרד לנפגעי המלחמה, אבל לא בחוק זה, שהוא פחות או יותר מקביל לחברת ביטוח.

א. ציזלינג:
מה גורל נכסי הנפקדים ביחס ליחיד; מה גורל נכסי האוייב שהם ברשות האפוטרופוס, ומה גורל נכסים שהיו ברשות ישירה של הממשלה הבריטית והגרמנים? אני מתנגד, כמובן, להפליה כלפי תושבים היושבים כאן כחוק, אולם לא דין אלה כדין אלה. אני רוצה שיהיה ברור ש-3 הסוגים: נכסי נפקדים, נכסי האוייב ונכסי הממשלה הבריטית, אינם יכולים ליהנות מפיצויים בעד העבר.

בענין החוכרים: מעשה בשכונת "חאפ" שהמצב החוקי של הגרים בה לגמרי איננו ברור. בחוק כתוב: "האדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה". כאן אין הוא מקבל ואין הוא זכאי לקבל הכנסה - אולם הוא גר בבית זה. מה בענין כזה?

ק. לוז:
בכדי לחייב לשקם את הנכס, צריך לשלם 100% פיצויים. אם אתה משלם רק 50% על מחיר של לפני 3 שנים - הרי זה כ-20% למעשה - איך אתה יכול לדרוש שישקמו את הנכס, מנין יקחו את הכסף לכך?

א. ציזלינג:
בכנסת הראשונה עיבדנו חוק מפורש שבה חוייבו גם החוכר וגם הדייר לשקם את הנכס. לפי דעתי אפשר להתגבר על כל השאלות האלו במקרה שהמסונה על ביצוע החוק מסכים שאפשר לוותר על השיקום. המצב הוא מסובך למדי ואין צורך לסבך גם את החוק. ישנם מקרים רבים בארץ שאנשים גרים בשיכונים ללא הגדרה מדוייקת של המצב החוקי.

ח. אריאב:
אני מתעכב שוב על הנוסח של "נזק במישרין". היה, למשל, מטע והאוייב אפילו לא החריב אותו, אלא קלקל את המוטור. עקב קלקול המוטור אי-אפשר היה להשקות את הפטע והוא נחרב. לפי הבנתי ישלמו רק בעד המוטור ולא בעד המטע. ומה יהא עליו?

אשר לענין החוכר והמחכיר: אני מעורר שוב את השאלה: מה בנוגע לשכונת "חאפ"? שם אין ענין של הכנסה. נשאלת גם השאלה של בעל קרקע שהחכיר את הקרקע שלו והחוכר בנה עליה בית או אצא נטע עליה מטע.

אשר אצא לעצם התשלום - אדבר על כך בסעיף 2.

א. הרצפלד:
אשר לענין ההחכרה של הקרן-הקיימת - עוד אפשר למצוא לכך תיקון בחוק. אולם ישנו דבר הרבה יותר גרוע. ישנם עשרות ומאות ישובים שנבנו על אדמה ללא בעל. גם רשות הפיתוח איננה עדיין בעל האדמות. זה יכול להיות אובייקט למשפטים על גבי משפטים. פרט זה לא הבאתם כלל בחשבון.

י. אפרתי:
אני רוצה להדגיש שאנו התכוונו לחברת ביטוח לעתיד ולא לשום דבר אחר. כל התשלומים בעד העבר הם תשלומי-חסד. נכון שחברת ביטוח איננה בוחנת אם הנכס משולם או לא, אבל לגבי העבר עלינו לדאוג לכך.

הי"ר י. גורי:
(א) לא כל-כך ברור לי אם מגמת החוק יכולה להתפרש שאין החובה לפצות - אלא נותנים

את הפיצויים רק בחסד;

(ב) אני חושב שאין אנו יכולים לרוץ כלל על הצעתו של חבר הכנסת גניחובסקי, כי התקנות הן פונקציה של החוק ובחוק לא כתוב שאפשר להפלות בין אזרחים. אם בכוונת חבר הכנסת גניחובסקי לשנות את החוק - עליו לשקול את דעתו היטב;

(ג) נדמה לי שחלק מסעיף (4) מקומו לא ב"פירושים" אלא בחלק אחר של החוק.

ד"ר לנדוי:
בסעיף 1 (א) ו-(ב) אני מציע להוסיף את התאריך: 20.7.49, שהוא תאריך שביחת-

הנשק האחרונה עם הסורים.

בקשר לבעיית השיקום: אין זה ענין כל-כך פשוט. רק צרפת הרשתה לעצמה לשקם הכל. בצרפת היו 6 מיליון מקרים של נזק - רובם לרכוש. הם עשו תכנית ל-20 שנה וינקו מכמה מקורות לצורך זה, כמו: תכנית מרשל; תקציב המדינה; תקציבי המחוזות; מלוות פנימיים. זה ענין של 5 מיליארדים לירות. אנו איננו יכולים לעשות כזאת. הצרפתים מתחייבים לעשות שיקום ממש, לפי המחירים של היום. יותר מזה - אם הם קובעים שבכס מסויים אנו מעניין את הכלכלה, הם מעבירים את השיקום לנכס אחר. אצלם המדובר הוא בנכסים שניזוקו בעבר - במלחמת העולם השנייה. הם משקמים לפי תור מסויים, למשל: יהיו אששים שתורם לשיקום יגיע כעבור 18 שנה. אנו איננו יכולים לשקם אנשים על נזקים בעבר לפי המחירים של היום, ואיננו יכולים להתחייב לשקם בעתיד לפי המחירים של היום. אנו החלטנו לשקם נכס לפי המחיר ביום הנזק - וב-50% מהמחיר.

הובאו כאן מספרים על 12 מיליון ל"י שיש לשקם. לדעתי המספרים הם יותר גדולים, כי לא כולם הגישו תביעות, היות ולא היתה כל הוראה חוקית לכך. אין אנו יודעים מה יהיה ערך הנכסים בעתיד, ולכן איננו יכולים להתחייב על סכומים ועל אחוזים יותר גדולים.

בעיית הנזקים במישרין על הנכס: - אם לא נכניס הוראה כזאת - אנו סוטים מהוראות החוק. את הארנונה קובעים רק על הנכס ולא על מה שהוא יכול להכניס. היו שטענו: איבדנו אלפי ימי עבודה - בעד מה אין משלמים.

אשר לבעיה של 3 סוגים שאין לשלם בשבילם, כפי שאמר חבר הכנסת ציזלינג, - חשבנו כבר על זה. זה נמצא בחוק האומר שהאפוטרופוס מקבל את מה שפגיע לבעלים אלה.

א. ציזלינג:

אולם אני אינני רוצה שהאפוטרופוס יקבל. אחרת הוא יכול אצא לבקש בעד כל חורבות יפו.

ד"ר לנדוי:

אני-אפשר לעשות הפליה כזאת. אתם יכולים להתקין כל הוראה שתוצו, אולם איזה ערך מוסרי יש

להוראה כזאת?

בעיית הנכסים שנשארו מחוץ למדינה: - בוועדת המשנה דובר על נכסים אלה ולפי הארנונה אי-אפשר לתת להם פיצויים. ~~בעיית~~ הכספים מחפשת דרך לפצות אנשים אלה מחוץ למסגרת החוק, על-ידי איזו הקצבה של חסד, הענקה או מתן. אם בכלול גם בעלים אלה בארנונה - יבוא אלינו כל ערבי הנמצא בארץ ונכסיו נשארו ~~אצא~~ בעבר השני של הגבול ונצטרך לשלם לו פיצויים.

שנית, ישנן שתי חברות: חברת האשלג וחברת

ד"ר לנדור:

החשמל שמיליונים רבים של לירות נשארו להם בעבר-הירדן. אם נכניס זאת כהוראה כללית - נצטרך לשלם להם כסף רב שאין לנו.

בעיית המסתובבים: - בעיה זו נדונה גם בממשלה לצורך זה ושם התברר שכמעט כל הישובים הנמצאים בגבולות לפי ההוראות של משרד החקלאות אינם משלמים את הארנונה. הממשלה החליטה שאין היא מוכנה לדון על הענין עד אשר ישלמו הישובים האלה את הארנונה. התקנות אומרות שמי שאינו משלם - אינו זכאי לקבל פיצויים. בעיה זו איננה פשוטה כל-כך, כי קשה לקבוע מי הם מסתובבים ומי לא. ישנם גם בארץ גנבים, ואפילו נדע איזו פרה נגנבה על ידי גנב מקומי ואיזו פרה נגנבה על-ידי גנב רגיל שאבר את הגבול - מדוע נפלה זגנב אחד מהשני?

בעיית ההחכרה: - אדמות נהלל, למשל, לא הוחכרו לאיש נהלל, אלא לוועד המושב. הבעל בפועל הוא ועד המושב. אולם כדי להבהיר את הענין של ההחכרה והקרן-הקיימת, אפשר להוסיף אחרי המלים "למעלה מ-25 שנה", את המלים "למעלה מ-49 שנה - לחוכר עצמו".

השיכונים בבתים משותפים נבנה על יסוד אגודה, קואופרטיב או חברה. הבעל הוא החברה או האגודה הנ"ל, שהאדם אשר סבל את הנזק הוא חלק ממנה. מדוע עורכים חוזים ל-999 שנה? זהו אחד הדברים בארץ העוזרים להברחה, כי על ידי כך פוטרים אנשים את עצמם מתשלום 5% בוורקו וכדומה. אינני יודע למה לתת להם עוד פרט על העבירה שהם עוברים. בדרך כלל אין שיכון נפרד השייך לאיש אחד. אנו יכולים להכניס סעיף האומר שכל חוזה שהוא למעלה מ-30 שנה - אא הסכום עובר לחוכר.

ביחס לטבלה של ההחכרה, היא דומה במקצת למה שכתוב בחוק עצמו בקשר לתשלומים - אבל בצורה הפוכה. אמרנו: בכדי להעלות את הסיכויים לשיקום הנכס - צריך להבטיח יותר לבעל הנכס מאשר לחוכר.

א. ציזלינג: על פי רוב המצב הוא הפוך: החוכר מעוניין בשיקום - בעוד שלבעל לא אכפת הדבר.

ד"ר לנדור:

אם החוכר רוצה להמשיך לגור בבית - הוא ישתף פעולה עם בעל הבית ויצרפו את שני חלקי הפיצויים וישקמו את הנכס. אם נשארו רק 5 שנים לזכותו - אין אנו יכולים לעשות את הבעל ולא לתת אא לו מאומה.

אשר לבעיה שהעלה חבר הכנסת גניחובסקי - זהו ענין של פוליטיקה גבוהה ואינני חושב שאפשר לעשות הפליה בין אזרח לאזרח. אם ננהג לפי הסדר של "רשאי", כלומר: אם ניתן לאנשים בעד העבר פיצויים בצורת הענסה ולא על-פי החוק, ברור שלא יוכלו לבוא אלינו אחר-כך בתביעות ולהגיש נגדנו צו-לל-תנאי.

י. בדר: אני טוען שפפשר. אם אי-אפשר לעשות הפליה בחוק - אפשר לעשות הפליה בתקנות.

הי"ר י. גנרי:

יש שני חוגי שאלות: א) ספקות משפטיים. בחוק ערבנות למשכנתאות מסדרנו את הענין לוועדה מצומצמת לניסוח אחרון; ב) שאלות עקרוניות. אני חושב שהדרך הטובה ביותר לסיים בשאלות המשפטיות היא למסוד גם אותן לוועדה מצומצמת.

הישיבה הבאה - סחר בשעה 9.00. הישיבה

סגורה.

(הישיבה נועלה בשעה 13.30.)